

Socialdepartementet**Remiss. Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)****Sammanfattning**

De förslag och de bedömningar som utredningen lämnat ligger i stort i linje med de beslut och det utvecklingsarbete som pågår lokalt. Region Gotland instämmer därmed huvudsakligen i utredningens förslag och bedömningar.

Region Gotland stöder förslaget om införandet av en hälsovårdsplan för alla 0-21 år, konsekvenserna av förslaget bedöms dock stora för dagens arbetssätt och organisering. Region Gotland anser även att utredaren för ett motsägelsefullt resonemang avseende ekonomiska konsekvenser och att den ekonomiska konsekvensen för regioner och kommuner är otillräckligt belyst.

Flera av bedömningarna i betänkandet återfinns i den politiskt beslutade lokala färdplanen ”Vår ö, vår hälsa - Region Gotlands färdplan för omställning till ett hälsosystem för god och nära vård”. Region Gotland avser inte att specificera kommentera alla utredningens förslag och bedömningar utan fokuserar på att lämna synpunkter och tillägg till några av dem. Bland annat vikten av att skapa förutsättningar för samverkan genom förändrad lagstiftning avseende möjlighet till informationsdelning mellan verksamheter inom hälso- och sjukvårdslagen respektive socialtjänstlagen.

Yttrande

Region Gotland ställer sig överlag positiv till utredningens förslag och bedömningar till att skapa en sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Utredaren lyfter att det utifrån lagstiftarens intention inte innebär nya uppdrag och uppgifter för vårdgivare. Region Gotland menar att förslaget i praktiken innebär en omfattande omställning i relation till nuvarande arbetssätt och som därmed kommer medföra stora förändringar i organisation, ansvar och resursfördelning .

Utredningens förslag och bedömningar innebär i många fall en ambitionshöjning i arbetssätt som initialt bedöms medföra ökade kostnader för region och kommun.

Även om utredningen beräknar att intäkterna på sikt kommer att vara större än kostnaderna så vill Region Gotland betona att omställningen är avhängigt att region och kommun ges förutsättningar till det, främst ur ett ekonomiskt perspektiv men även ur andra perspektiv som till exempel kompetensutveckling och kompetensförsörjning.

För att det personcentrerade förhållningssättet att utgå från individen och individens förutsättningar, kunna se helheten och identifiera underliggande problem, ska få genomslag krävs såväl särskild kompetens och förmåga hos medarbetare som stöd i form av strukturer och digitala verktyg. Region Gotland vill här särskilt lyfta behovet av att lärosätena har i uppdrag att i utformning av utbildningen av framtidens hälso- och sjukvårdsmedarbetare dels spegla den ökade förekomsten av psykisk ohälsa genom kompetens kring detta och särskilt ger framtidens medarbetare en god grundkompetens i det personcentrerade förhållningssättet.

Utredningen lyfter att hela samhället har ett ansvar för den psykiska hälsan. Exempelvis är förskolan och skolan viktiga för att minska risken att barn och unga börjar må dåligt. Som en del i detta ser Region Gotland att det vore relevant att lärosäten i utbildning av andra personnära yrken, exempelvis skolans framtida medarbetare, integrerar kunskap om psykisk ohälsa.

6.3 Förslaget om nationellt hälsovårdsprogram

Region Gotland stöder förslaget med ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga. Utredningen föreslår att hälsovårdsprogrammet ska rikta sig till alla barn och unga mellan 0 och 21 år, vilket Region Gotland ställer sig positiv till.

6.2 Förslaget om förtydligande kring hälsofrämjande i hälso- och sjukvårdslagen

Att stärka och synliggöra det *hälsofrämjande* arbetet är en av grundbultarna i hela utredningen, något som ska förstärkas inom hälso- och sjukvårdslagen. Dock är det ett begrepp som inte återfinns i socialtjänstlagens skrivningar. *Främja, verka för, motverka* är de uttryck som används inom socialtjänstlagen och det kan därmed finnas utrymme för tolkningar som skapar otydlighet när hälso- och sjukvård och socialtjänst ska samarbeta. Region Gotland ser därför ett behov av att man antingen lyfter in begreppet hälsofrämjande i socialtjänstlagen eller att det fastställs att de olika uttryckssätten har samma innebörd.

6.5.3 Förslaget om förstärkt lydelse i patientlagen om fast vårdkontakt

Utredningen föreslår att nuvarande lydelse i patientlagen förstärks med att fast vårdkontakt ska utses till alla mellan 0- 21 år som önskar det eller har behov. Region Gotland anser att den skrivningen är obehövlig, då nuvarande lydelse i patientlagen riktar sig till alla. Fast vårdkontakt som stöd för samordning är särskilt viktig för utsatta grupper. Det skulle därför riskera att skapa en otydlighet i relation till andra utsatta grupper att särskilt lyfta 0-21 år.

6.6 Bedömning om vägledning gällande skolhuvudmännens ansvar som vårdgivare

Utredningen bedömer att det finns behov av vägledning till skolhuvudmän och rektorer gällande deras vårdgivaransvar enligt hälso- och sjukvårdslagen. Region Gotland delar den bedömningen och ser fram emot ett förtydligande.

6.4.5 Tryggare övergång från hälso- och sjukvård för barn till hälso- och sjukvård för vuxna

Nationellt stöd, kunskapsstyrningen

Ett nationellt kunskapsstöd som stödjer en trygg övergång från hälso- och sjukvård för barn till hälso- och sjukvård för vuxna behöver tas fram och implementeras. Det genomförs lämpligen inom ramen för nationellt system för kunskapsstyrning.

Utredningen lyfter vikten av tillgång till relevanta kunskapsstöd utformade utifrån primärvårdskontext och menar att dessa kan utformas inom ramen för regionernas gemensamma system för kunskapsstyrning. Region Gotland delar den bedömningen och vill samtidigt betona vikten av att nationellt säkerställa att systemet för kunskapsstyrning taktar och stödjer omställningen till god och nära vård.

Behov av lagstiftning som stöder samverkan

Region Gotland vill även betona vikten av förändrad lagstiftning avseende möjlighet till informationsdelning mellan verksamheter inom hälso- och sjukvårdslagen respektive socialtjänstlagen. Tillgång till information är en väsentlig förutsättning för samverkan, att insatser ska hänga ihop och utgå från individens förutsättningar och behov. Detta är särskilt viktigt för utsatta grupper. Region Gotland välkomnar därför de initiativ som finns på området, exempelvis utredningen om översyn av vissa frågor som rör personuppgiftshantering i socialtjänst- och hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Regionstyrelsen

Eva Nypelius
Ordförande regionstyrelsen

Peter Lindvall
Regiöndirektör